

ISSN 1392-8295

mokslo darbai transactions

RESPECTUS PHILOLOGICUS

2016 Nr. 30 (35)

Kuriame
Lietuvos ateitį

2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

RESPECTUS PHILOLOGICUS Nr. 30 (35)

MOKSLINIS TĖSTINIS LEIDINYS

Leidžia Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas ir Jano Kochanovskio universiteto Humanitarinis fakultetas Kielcuose du kartus per metus (balandžio 25 d. ir spalio 25 d.).

Leidinyje lietuvių, lenkų, anglų, rusų kalbomis skelbiami originalūs moksliniai straipsniai, atitinkantys svarbiausias fakultetų humanitarinių mokslinių tyrimų kryptis: lingvistikinius tyrinėjimus, literatūros naratyvų ir kontekstų problematiką, reklamos diskurso paveikumą, vertimo teoriją ir praktiką.

CZASOPISMO NAUKOWE

Wydawcy: Uniwersytet Wileński – Wydział Humanistyczny w Kownie oraz Uniwersytet Jana Kochanowskiego – Wydział Humanistyczny w Kielcach. Ukazuje się dwa razy w roku: 25 kwietnia i 25 października.

W czasopiśmie, w językach litewskim, polskim, angielskim i rosyjskim, zamieszczane są oryginalne artykuły naukowe, których tematyka odzwierciedla najważniejsze kierunki badań prowadzonych na wydziałach humanistycznych współpracujących uczelni: badania językoznawcze i literaturoznawcze wraz z ich kontekstami, badania nad reklamą oraz nad teorią i praktyką przekładu.

ONGOING ACADEMIC PUBLICATION

Published twice a year (April 25, October 25) by Vilnius University Kaunas Faculty of Humanities and The Jan Kochanowski University Faculty of Humanities in Kielce.

The periodical publishes original scholarly articles written in English, Lithuanian, Polish and Russian that correspond to the main humanitarian research fields of the faculties: linguistic researches, issues of literary narratives and contexts, influence of advertising discourse, theory and practice of translation.

DUOMENŲ BAZĖS / BAZY DANYCH / ABSTRACTING AND INDEXING

Elektronische Zeitschriftenbibliothek (2002)	Frei zugängliche E-Journals Universitätsbibliothek Regensburg
Arianta (2002)	Naukowe i branżowe polskie czasopisma elektroniczne
Balcan Rusistics (2004)	Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego
C.E.E.O.L. (2005)	Russian Language, Literature and Cultural Studies Central and Eastern European Online Library DFG Nationallizenzen
EBSCO (2006)	Humanities International Complete Humanities Source Current Abstracts Humanities International Index TOC Premier
MLA (2007)	Modern Language Association International Bibliography
Index Copernicus (2008)	Index Copernicus International Journal Master List
Lituanistika (2011)	The Database of the Humanities and Social Sciences in Lithuania
PNB (2011)	Polska Bibliografia Naukowa
MIAR (2011)	Information Matrix for the Analysis of Journals
Linguistic Bibliography Online (2012)	BrillOnline Bibliographies, Netherlands
Ulrichs (2013)	Ulrich's Periodicals

PATIKRA / WERYFIKACJA / VERIFICATION

REDAKCIJOS ADRESAS / ADRES REDAKCJI / EDITORIAL OFFICE

Vilniaus universitetas	Vilnius University	Uniwersytet Jana Kochanowskiego
Kauno humanitarinis fakultetas	Kaunas Faculty of Humanities	Wydział Humanistyczny
Muitinės g. 8	Muitines 8	ul. Świętokrzyska 21D
LT-44280 Kaunas	LT-44280 Kaunas	25-406 Kielce
Lietuva	Lithuania	Polska

Straipsnius ir kitą mokslinę medžiagą prašome siųsti el. paštu arba į žurnalo redakciją Kaune.

Articles and other scientific material shall be sent by e-mail or to the Editorial Office in Kaunas.

Artykuły i inne materiały przeznaczone do publikacji prosimy nadsyłać pocztą elektroniczną lub na adres redakcji w Kownie.

El. paštas / E-mail respectus.philologicus@khf.vu.lt **Tel.** +370 37 750 536

Interneto svetainė / Strona internetowa / Homepage <http://www.rephi.khf.vu.lt>

REDAKTORIAI / REDAKCJA / EDITORS

Gabija Bankauskaitė-Sereikienė (lietuvių kalba / język litewski / Lithuanian language)

Beata Piasecka (lenkų kalba / język polski / Polish language)

Lina Abraitienė (anglų kalba / język angielski / English language)

Alla Diomidova (rusų kalba / język rosyjski / Russian language)

Print ISSN 1392-8295, Online ISSN 2335-2388

© Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2016

© Uniwersytet Jana Kochanowskiego – Wydział Humanistyczny w Kielcach, 2016

RESPECTUS PHILOLOGICUS Nr. 30 (35)
REDAKCINĖ KOLEGIJA – KOLEGIUM REDAKCYJNE
EDITORIAL BOARD

Vyriausioji redaktorė – redaktor naczelny – editor-in-chief

Gabija BANKAUSKAITĖ-SEREIKIENĖ Vilniaus universiteto profesorė, dr., Lietuva
gabija.sereikiene@khf.vu.lt Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Vyriausiosios redaktorės pavaduotojas – zastępa redaktora naczelnego – deputy editor-in-chief

Marek RUSZKOWSKI Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr., Lenkija
gustaw1960@op.pl Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab., Polska
Professor, Jan Kochanowski University in Kielce, Poland

Vyriausiosios redaktorės pavaduotoja – zastępa redaktora naczelnego – deputy editor-in-chief

Loreta ULVYDIENĖ Vilniaus universiteto profesorė, dr., Lietuva
loreta.ulvydiene@khf.vu.lt Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Daiva ALIŪKAITĖ Vilniaus universiteto docentė, dr., Lietuva
daiva.aliukaite@khf.vu.lt Docent Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Associate Professor, Vilnius University, Lithuania

Danutė BALŠAITYTĖ Vilniaus universiteto profesorė, dr., Lietuva
dbalsaityte@gmail.com Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Wiesław CABAN Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr., Lenkija
caban@ujk.kielce.pl Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab., Polska
Professor, Jan Kochanowski University in Kielce, Poland

Renato CORSETTI Romos universiteto „La Sapienza“ profesorius, habil. dr., Italija
renato.corsetti@gmail.com Profesor Uniwersytetu Rzymskiego „La Sapienza“, dr hab., Włochy
Professor, Sapienza University of Rome, Italy

Anatolij CHUDINOV Uralo valstybinio pedagoginio universiteto profesorius, dr., Rusija
ap_chudinov@mail.ru Profesor Uralskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego, dr, Rosja
Professor, Ural State Pedagogical University, Russia

Janusz DETKA Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr.,
januszdetka1@wp.pl Lenkija
Professor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab., Polska
Professor, Jan Kochanowski University in Kielce, Poland

Margarita GAVRILINA Latvijos universiteto profesorė, dr., Latvija
gavril@inbox.lv Profesor Uniwersytetu Łotewskiego w Rydze, dr, Łotwa
Professor, University of Latvia, Latvia

Jonė GRIGALIŪNIENĖ Vilniaus universiteto profesorė, dr., Lietuva
jone.grigaliuniene@gmail.com Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Laima KALĖDIENĖ Mykolo Romerio universiteto profesorė, dr., Lietuva
kaledienei@gmail.com Profesor Uniwersytetu Michała Rómera, dr, Litwa
Professor, Mykolas Romeris University, Lithuania

Asta KAZLAUSKIENĖ Vytauto Didžiojo universiteto profesorė, dr., Lietuva
a.kazlauskiene@hmf.vdu.lt Profesor Uniwersytetu Witolda Wielkiego, dr, Litwa
Professor (04H), Vytautas Magnus University, Lithuania

Aleksandras KRASNOVAS
aleksandras.krasnovas@khf.vu.lt

Vilniaus universiteto profesorius, dr., Lietuva
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Jadvyga KRŪMINIENĖ
jadvyga.kruminiene@khf.vu.lt

Vilniaus universiteto profesorė, dr., Lietuva
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Kazimierz LUCIŃSKI
ifs@ujk.edu.pl

Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorius, habil. dr., Lenkija
Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab., Polska
Professor, Jan Kochanowski University in Kielce, Poland

Lidia MICHALSKA-BRACHA
lidia.bracha@ujk.edu.pl

Jano Kochanovskio universiteto Kielcuose profesorė, habil. dr., Lenkija
Profesor Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, dr hab., Polska
Professor, Jan Kochanowski University in Kielce, Poland

Gerald E. MIKKELSON
gemikk@ku.edu

Kanzaso universiteto profesorius, dr., JAV
Profesor Uniwersytetu w Kansas, dr, USA
Professor, The University of Kansas, USA

Olegas POLIAKOVAS
oleg.poljakov@ff.vu.lt

Vilniaus universiteto profesorius, dr., Lietuva
Profesor Uniwersytetu Wileńskiego, dr, Litwa
Professor, Vilnius University, Lithuania

Adriana SERBAN
adriana.serban@univ-montp3.fr

Polio Valéry universiteto Montpellier III docentė, dr., Prancūzija
Docent Uniwersytetu Paul Valéry, Montpellier III, dr, Francja
Senior lecturer, Paul Valéry University, Montpellier III, France

Yuri STULOV
yustulov@mail.ru

Minsko valstybinio lingvistikos universiteto profesorius, dr., Baltarusija
Profesor Państwowego Uniwersytetu Lingwistycznego w Mińsku, dr,
Białoruś
Professor, Minsk State Linguistic University, Belarus

Leona TOKER
toker@mscc.huji.ac.il

Jeruzalės Hebrajų universiteto profesorė, habil. dr., Izraelis
Profesor Uniwersytetu Hebrajskiego w Jeruzolimie, dr hab., Izrael
Professor, The Hebrew University of Jerusalem, Israel

TURINYS / SPIS TREŚCI

I. LITERATŪROS NARATYVAI IR KONTEKSTAI / NARRACJE LITERACKIE I KONTEKSTY

Olena Mashchenko (Ukraina / Ukraina). Gish Jen: Loosening the Canyon of the Canon	9
Kristina Stankevičiūtė (Lietuva / Litwa). Don Juan: the Discourse of Seduction as an Exercise of Power	15
Елена Бразговская (Rusija / Rosja). Поэтика трансцендентного: стилистическая редукция как инструмент репрезентации сакрального	24
Анна Дашенко (Ukraina / Ukraina). «Рассуждения о <i>цы</i> » («詞論») Ли Цинчжао	35
Viktorija Jonkutė (Lietuva / Litwa). Tautinės tapatybės (re)konstravimas XX a. pab. tautinio atgimimo laikotarpio lietuvių ir latvių literatūrinėje spaudoje	45
Элеонора Шафранская (Rusija / Rosja). Контекстуальная семантика заглавия романа Михаила Шишкина «Взятие Измаила»	55

II. LINGVISTIKOS TYRIMAI / BADANIA LINGWISTYCZNE

Donna E. West (JAV / USA). Pretense as Creative Hallucination	63
Ewa Sikora (Lenkija / Polska). Językowo-kulturowa motywacja mazowieckich chrematonimów funeralnych	74
Marek Ruszkowski (Lenkija / Polska). Oboczność typu ‘ambasadorzy // ambasadorowie’ we współczesnej polszczyźnie	84
Oskar Gawlik (Lenkija / Polska). On the Transitive Object Control into -ing Complementation Pattern in Contemporary Spoken American English: a Corpus-driven Study	93
Iwona Kačka-Stanik (Lenkija / Polska). Wpływ metody gramatyczno-tłumaczeniowej i bezpośredniej na nauczanie dzieci języka angielskiego	102

III. VERTIMO TEORIJA IR PRAKTIKA / BADANIA NAD TEORIĄ I PRAKTYKĄ PRZEKŁADU

Robertas Kudirka, Saulė Juzelėnienė, Laima Lazauskaitė (Lietuva / Litwa). Filmų pavadinimų vertimas: vertimo būdai ir problematika	111
Tatjana Solomonik-Pankrashova, Viktorija Lobinaitė (Lietuva / Litwa). Adaptation of the Epic Legend of Siegfried: from Archetypal Hero Myth to Film	121

IV. REKLAMOS TYRIMAI / BADANIA NAD REKLAMĄ

Gabija Bankauskaitė-Sereikienė, Raminta Stravinskaitė (Lietuva / Litwa). Vyriškumo reprezentacija tarpukario Lietuvos spaudos reklamoje	131
--	-----

V. NUOMONĖ: POLITIKOS ISTORIJA / OPINIA: HISTORIA POLITYCZNA

Joanna Sadowska (Lenkija / Polska). The Socialist Youth Union (1957–1976) – Polish Counterpart of Komsomol	147
---	-----

**VI. MOKSLINIO GYVENIMO KRONIKA /
KRONIKA ŻYCIA NAUKOWEGO**

Konferencijų apžvalgos / Konferencje

- Jūratė Radavičiūtė** (Lietuva / Litwa). Opening New Paths for Scientific Discussion: an Overview of the 9th International Scientific Conference “Man in the Space of Language”157
- Jurgita Astrauskienė** (Lietuva / Litwa). Idėjų sklaida mokslinėje konferencijoje „Tarp eilučių: lingvistikos, literatūrologijos, medijų erdvė 2016“160

Knygų recenzijos / Recenzje książek

- Marzena Marczevska** (Lenkija / Polska). The Mystery of Indo-European Languages – a Few Remarks on the Book by Oleg Poljakov163

- Anonsai / Zapowiedzi**167

- VII. REIKALAVIMAI STRAIPSNIAMS /
ZASADY OPRACOWYWANIA PUBLIKACJI**168

CONTENTS

I. ISSUES OF LITERARY NARRATIVES AND CONTEXTS

Olena Mashchenko (Ukraine). Gish Jen: Loosening the Canyon of the Canon	9
Kristina Stankevičiūtė (Lithuania). Don Juan: the Discourse of Seduction as an Exercise of Power	15
Елена Бразговская (Russia). Poetics of Transcendence: Stylistic Reduction as a Tool for Representation of Sacred Meanings.....	24
Анна Дашенко (Ukraine). “Essay on <i>Ci</i> ” by Li Qingzhao	35
Viktorija Jonkutė (Lithuania). (Re)construction of National Identity in the Lithuanian and Latvian Literary Press during the National Revival Period in the Late 20 th Century	45
Элеонора Шафранская (Russia). Contextual Semantics of the Title of Michail Shishkin’s Novel “The Capture of Izmail”	55

II. LINGUISTIC RESEARCHES

Donna E. West (USA). Pretense as Creative Hallucination	63
Ewa Sikora (Poland). Language and Cultural Motivation of Mazowsze’s Funerals Chrematonims.....	74
Marek Ruskowski (Poland). Alternative Variants of the Type ‘Ambasadorzy // Ambasadorowie’ in the Contemporary Polish.....	84
Oskar Gawlik (Poland). On the Transitive Object Control into -ing Complementation Pattern in Contemporary Spoken American English: a Corpus-Driven Study	93
Iwona Kącka-Stanik (Poland). The Influence of the Grammar-Translation Method and the Direct Method on Students’ Results	102

III. THEORY AND PRACTICE OF TRANSLATION

Robertas Kudirka, Saulė Juzelėnienė, Laima Lazauskaitė (Lithuania). The Strategies and Problems in Film Title Translation	111
Tatyana Solomonik-Pankrashova, Viktorija Lobinaitė (Lithuania). Adaptation of the Epic Legend of Siegfried: from Archetypal Hero Myth to Film.....	121

IV. ADVERTISING DISCOURSE

Gabija Bankauskaitė-Sereikienė, Raminta Stravinskaitė (Lithuania). Masculinity Representation in Lithuanian Interwar Press Advertising	131
---	-----

V. OPINION: POLITICS OF HISTORY

Joanna Sadowska (Poland). The Socialist Youth Union (1957–1976) – Polish Counterpart of Komsomol	147
---	-----

VI. SCIENTIFIC LIFE CHRONICLE**Conference review**

Jūratė Radavičiūtė (Lithuania). Opening New Paths for Scientific Discussion: an Overview of the 9th International Scientific Conference “Man in the Space of Language” 157

Jurgita Astrauskienė (Lithuania). The Dissemination of Ideas in the Scientific Conference “Thought Elaboration: Linguistics, Literature, Media Expression: Tell Me 2016” 160

Book reviews

Marzena Marczevska (Lenkija / Polska). The Mystery of Indo-European Languages – a Few Remarks on the Book by Oleg Poljakov 163

Announcements 167

VII. REQUIREMENTS FOR PUBLICATION 168

Ewa Sikora

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Instytut Filologii Polskiej

ul. Świętokrzyska 21D, 25–406 Kielce, Polska

E-mail: ewa_sikora_91@o2.pl

Zainteresowania naukowe: językoznawstwo historyczne i współczesne, onomastyka, antroponimia, chrematonimia

JĘZYKOWO-KULTUROWA MOTYWACJA MAZOWIECKICH CHREMATONIMÓW FUNERALNYCH

Celem artykułu jest analiza semantyczna nazw zakładów pogrzebowych pochodzących z terenu województwa mazowieckiego. Materiał onomastyczny liczy 88 chrematonimów zaczerpniętych z internetowego katalogu „Panorama firm”. Analizowane nazwy zakładów pogrzebowych zaklasyfikowane zostały do 7 głównych grup znaczeniowych. Spośród nich największą popularnością cieszą się nazwy powstałe od antroponimów, mające w członie głównym nazwisko właściciela firmy. Niezwykle popularne są również nazwy zakładów pogrzebowych zaczerpnięte z mitologii greckiej, rzymskiej i egipskiej. Podobnie jest z nazwami wywodzącymi się z terminologii biblijnej, w których czytelne są odwołania do postaci i miejsc z Pisma Świętego. Mniej liczne są nazwy anglojęzyczne, o silnej mocy konotacyjnej związanej ze śmiercią, zbawieniem lub nawiązujące do atrybutów pogrzebu. Najuboższą grupę omawianych chrematonimów stanowią te, utworzone od nazw roślin. Zebrane nazwy kryją w sobie wiele emocji, m.in. ból, samotność, nostalgię. Motywacje nadawania nazw zakładom pogrzebowym są wielorakie. Głównym celem jest zastosowanie odpowiedniego chwytu reklamowego w postaci nazwy, która przyciągnie uwagę odbiorcy.

SŁOWA KLUCZOWE: chrematonimy, motywacja, konotacja, analiza semantyczna.

Wraz z globalnym rozwojem przemysłu bardzo szybko rośnie liczba chrematonimów, które stają się integralnymi i nieodłącznymi elementami środowiska – zarówno miejskiego, jak i wiejskiego. Chrematonimy obecnie stanowią najbardziej produktywną kategorię nazw własnych, jeszcze do końca niezbadanych i budzących wątpliwości wśród onomastów. Trudności te biorą się z faktu, iż do tej pory sam zakres użycia terminu chrematonim nie został do końca ustalony. Edward Breza zalicza chrematonimy do najbardziej dyskusyjnych działów onomastyki. Podaje on następującą definicję zjawiska: „Przez nazwy obiektów kulturowych albo chrematonimy (od gr. *chrema*, *chrema-os* ‘rzecz, towar, zdarzenie’) rozumiemy nazwy własne wytworów jednostkowych lub seryjnych pracy ludzkiej, najczęściej nie związane na stałe z określonym krajobrazem” (Breza 1998: 343–361). Autor podkreśla w definicji uwzględnienie efektów pracy umysłowej, jakimi są utwory literackie czy inne wytwory sztuki. Natomiast w definicji Czesława Kosyła, zawartej w pracy *Forma*

i funkcja nazw własnych, stwierdzono, że są to „nazwy własne niektórych materialnych wytworów ręki ludzkiej, przemysłowych lub rękodzielniczych” (Kosyl 1983: 447). Kosyl ogranicza pojęcie chrematonimu tylko do niektórych wytworów kultury materialnej i duchowej człowieka.

W przeciwieństwie do innych nazw własnych, nominacje w grupie chrematonimów mają zwykle charakter zamierzony i celowy (nominacja konwencjonalna), nie powstają jak inne nazwy własne w sposób spontaniczny, jak np. nazwy geograficzne czy przerwiska, przydomki (nominacja naturalna). Kazimierz Długosz twierdzi, że na formę i postać chrematonimu wpływ ma wiele czynników. Najistotniejszy w procesie nominacji jest stosunek kreatora lub wybierającego do obiektu nazewniczego, a poza tym zaangażowanie uczuciowe, wykształcenie, kultura osobista, gusta, jego osobowość (Długosz 2014: 2000–2008). Wszystkie te czynniki stają się zbiorem mechanizmów – motywacji, które wzbudzone są potrzebą nazwania określonego obiektu w przestrzeni fizycznej lub mentalnej. W efekcie, obranej formie językowej nadany zostaje status *proprium* – wartość informacyjna, konotacyjna lub symboliczna, która odczytywana jest przez przyporządkowanie nazwy do określonych znaczeń leksykalnych i dyskursywnych (Gałkowski 2014: 63). Aktywacja procesów motywacyjnych jest szczególnie widoczna w przypadku chrematonimii, do której zaliczamy, jak już wcześniej zaznaczyłam, nazwy obiektów przestrzeni gospodarczej. Motywacja nazewnicza odgrywa tu bardzo dużą rolę, decydującą o sukcesie ekonomicznym desygnowanych obiektów. Nazwa firmy czy produktu jest elementem rozbudowanego przekazu reklamowego, który ma za zadanie przyciągnąć odbiorcę.

W procesie analizy nazw zakładów pogrzebowych, które są przedmiotem niniejszego artykułu, niezwykle istotny jest podział chrematonimów dokonany przez Natalię Podolską w *Słowniku rosyjskiej terminologii onomastycznej*. Według klasyfikacji, jaką proponuje autorka, nazwy zakładów pogrzebowych zaliczyć można do jednego z wysuwanych przez nią rodzajów chrematonimów – ergonimów. Do ergonimów należą nazwy własne zespołów ludzkich opartych na wspólnocie celów lub nazwy instytucji, w których zespoły te działają, np. nazwy zespołów politycznych, społecznych i wojskowych, szkół i uczelni, zakładów pogrzebowych, biur matrymonialnych (Подольская 1988: 38).

Kolejnym, bardzo ważnym pojęciem jest termin asocjacji semantycznej, tzn. konotacji. Pojęciem konotacji zajął się Jurij D. Apresjan w książce *Semantyka leksykalna. Semiotyczne środki języka*. Według Apresjana „konotacje to elementy pragmatyki, które są odbiciem wyobrażeń kulturowych i tradycji związanych z danym wyrazem, panującej w danym społeczeństwie praktyki wyzyskiwania odpowiedniej rzeczy i wielu innych czynników pozajęzykowych” (Apresjan 1980: 75). Autor przywołuje kilka przykładów konotacji wyrazu w celu dokładniejszego zobrazowania pojęcia, np. rosyjski wyraz *osel* kojarzy się z uporem i tępotą (*uprjamyj* lub *glupyj kak osel*), rzeczownik *sobaka* ma konotację ciężkiego życia (*sobač'ja žizn', žit' v sobač'ich uslovijach*), oddania (*smotret' sobač'imi glazami*) i zła (*Ach ty, sobaka!*) i wreszcie rzeczownik *kobel'* – żądzy, chuci (*Kogda že ty obrazumiš'sja, kobelina prokljatyj?*). Wymienione wyżej cechy asocjacyjne, choć nie wchodzą bezpośrednio do semantyki wyrazu, są dla niego zwykle istotne, gdyż w wielu wypadkach właśnie na nich opierają się metaforyzacja wyrazu, porównania, słowotwórstwo (Apresjan 1980: 76). Przyjmuję zatem, że nazwy własne, którymi w tym przypadku są nazwy zakładów

pogrzebowych, posiadają znaczenie oraz określoną moc konotacyjną. Nie można zaprzeczyć, że nazwy zakładów pogrzebowych typu *Droga do nieba* czy *Ostania Posługa* niosą ze sobą pewną treść pojęciową.

Temat językowego opisu chrematonimów nie doczekał się do tej pory znaczniejszej ilości opracowań. Obecnie zauważa się jednak coraz intensywniejsze zainteresowanie tym działem onomastyki. Powstające prace dowodzą, że przedmiotem zainteresowania językoznawców stają się kategorie chrematonimów, do których należą wyroby drogerijne, środki transportu, różne obiekty gospodarcze, sklepy, apteki i wiele innych przedsiębiorstw, por.: H. Górniewicz „Nazwy własne polskich statków i okrętów pełnomorskich” (1962: 307–315), T. Hołówka „Ekspresja czy komunikatywność? (O nazwach artykułów mydlarsko-perfumeryjnych)” (1967: 281–286), K. Jasińska, „Nazwy własne pociągów” (2013: 51–59), A. i D. Galasińscy „Nazwy biur matrymonialnych” (1990: 103–111), K. Woś „Nazwy aptek w przestrzeni miejskiej Rzeszowa. Analiza semantyczna” (2012: 181–191), O. Matusz „O tendencjach w nowym nazewnictwie łódzkich usługowych firm kosmetycznych” (2012: 117–128). Poza wyżej wymienionymi pracami również interesująca wydaje się książka Artura Gałkowskiego *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim* (Gałkowski 2013). Autor rozpatruje w niej trzy klasy tzw. chrematonimii użytkowej: chrematonimię marketingową – nazwy firm i produktów, chrematonimię społecznościową – nazwy zrzeszeń i organizacji oraz chrematonimię ideacyjną – nazwy przedsięwzięć kulturowych.

Wymienione powyżej prace przedstawiają szerokie spojrzenie na świat nazw własnych we współczesnym życiu publicznym z punktu widzenia chrematonomastyki.

Przedmiotem niniejszego opracowania jest semantyczna analiza nazw zakładów pogrzebowych. Do tej pory powstało kilka prac, w których badano motywację nazewniczą tego typu ergonimów, m.in. artykuł J. Parzniewskiej: „Nazwy zakładów pogrzebowych (w dawnym województwie katowickim)” (1998: 283–289), praca E. Badydy „Od Ozyrysa do Time Sleep. Współczesne tendencje nazewnicze polskich zakładów pogrzebowych” (2007: 29–36) oraz artykuł E. Brezy „Nazwy zakładów pogrzebowych w Polsce” (2005: 77–81), pochodzących z całej Polski.

Materiałem empirycznym niniejszej pracy jest 88 nazw zakładów pogrzebowych z terenu województwa mazowieckiego, zaczerpniętych z internetowego katalogu przedsiębiorstw „Panorama Firm”, aktualizowanego w 2015 roku. Pod uwagę nie brałam określeń typu: *Zakład Pogrzebowy*, *Usługi Pogrzebowe*, *Zakład usług pogrzebowych*, ponieważ nazwy te nie są obiektem zainteresowania onomasty. Zebrane przykłady ergonimów zostały podzielone z punktu widzenia odbiorcy w celu pokazania, jak przebiega u niego konotacja wywołana przez nazwę danego zakładu pogrzebowego. Zastosowane przeze mnie kryterium klasyfikacyjne można określić jako konotacyjne. Bardzo ważny jest tutaj sposób odczytywania nazwy przez odbiorcę. Wiąże się to z bodźcami skojarzeniowymi, jakie dana nazwa wywołuje u zainteresowanego, oraz z jego ogólną wiedzą kulturową. Niezwykle ciekawy jest sam chwyt reklamowy zastosowany przez usługodawcę, który przyciąga klienta wywoływaniem skojarzeniami. Zebrany materiał został omówiony pod względem semantycznym z wykorzystaniem podziału, zaproponowanego

przez Parzniewską (1998: 283–289) dla omówienia nazw zakładów pogrzebowych w dawnym województwie katowickim.

Klasyfikację Parzniewskiej poddałam znaczącym modyfikacjom ze względu na charakter wyekscerpowanego materiału. Wyrazy, które stały się podstawą nadania nazwy, objaśniłam, wykorzystując następujące słowniki: A. Cotterell *Słownik mitów świata* (1993); W. Kopaliński *Słownik mitów i tradycji kultury* (1985); D. Obs Forstner *Świat symboliki chrześcijańskiej* (1990); *Mały słownik religioznawczy* pod red. Z. Poniatowskiego (1969); J. Tresidder *Słownik symboli. Ilustrowany przewodnik po tradycyjnych wyrażeniach obrazowych, znakach ikonicznych i emblematach* (2001); C. Juan-Eduardo *Słownik symboli* (2000); *Uniwersalny słownik języka polskiego* pod red. S. Dubisza (2003) oraz *Słownik języka polskiego* pod red. M. Szymczaka (1978–1981).

Poniżej przedstawiam analizę materiału onomastycznego, stanowiącego nazwy zakładów pogrzebowych województwa mazowieckiego, który podzieliłam według następujących grup semantycznych:

- I. Pierwsza grupa nazw zakładów pogrzebowych związana jest z nazwiskami ich właścicieli. Analizując zebrany materiał, wydzielić można w tej grupie kilka różnych sposobów nazywania:
 - a) nazwy mające w członie głównym imię i nazwisko właściciela, gdzie nazwisko występuje przed imieniem: *Brelak Edward, Banasińska Marlena, Bania Jan, Gryc Justyna, Kostrz Andrzej, Krupa Adam, Łata Helena, Zasepa Teresa, Jarosz Artur, Książek Adam*;
 - b) nazwy mające w członie głównym imię i nazwisko, gdzie imię występuje przed nazwiskiem: *Aleksander Stąpór, Jan Ząbek, Arkadiusz Szymoniak, Zofia Okręglicka, Andrzej Kaleta, Małgorzata Gula, Tadeusz Barcelak*;
 - c) nazwy wskazujące w członie głównym na spółkę rodzinną: *Rojewscy, Wrocławscy, Cierpierscy, Okręglicy, Zwolscy*;
 - d) nazwy mające w członie głównym tylko nazwisko właściciela: *Jarosz < Andrzej Jarosz, Wawrzycki < Eugeniusz Wawrzycki, Stępnik < Paweł Stępnik, Zawierucha < Andrzej Zawierucha, Zawisza < Ireneusz Zawisza, Kruk < Paweł Kruk*;
 - e) nazwy mające w członie głównym tylko imię właściciela: *Marek, Stela, Agnieszka*;
 - f) literowce: *AS; KM; AA* – nazwy pochodzące od inicjałów imienia i nazwiska właściciela usługi;
 - g) sylabowce: *MarTom* – nazwa zbudowana z dwóch części utworzonych od pierwszych liter imion właścicieli: *Martyna* i *Tomasz*, *IreDar* – nazwa utworzona od pierwszych trzech liter imion: *Irena* i *Dariusz*.

Nazwy zakładów pogrzebowych utworzone od nazwisk ich właścicieli są bardzo liczne. Określają konkretny podmiot gospodarczy, są neutralne, czyli mają na celu przyciągnięcie potencjalnego klienta spokojem i powagą, nie zaś chwytliwą nazwą. Ważne w tym przypadku jest zwrócenie uwagi odbiorcy na nazwę zakładu, która natychmiast kojarzona jest z konkretnym nazwiskiem.

- II. Kolejną, liczną grupą omawianych chrematonimów są nazwy związane z kulturą chrześcijańską. Usługodawca celowo tworzy komunikat o określonej treści

pojęciowej, opierając się na wiedzy o tradycji i kulturze potencjalnego odbiorcy. Biorąc pod uwagę fakt, iż Polacy w większości są narodem silnej wiary, o dobrej znajomości kultury chrześcijańskiej, a w szczególności Biblii, nazwy zakładów pogrzebowych związane z tą kulturą są dość liczne. Można w tej grupie wyodrębnić kilka znaczących klas:

- a) nazwy powstałe od miejsc biblijnych: *Raj*, *Eden* – nawiązują do raju biblijnego. Według Biblii przebywali tam Adam i Ewa, to miejsce piękna, dobroci i dostatku. *Babilon* – uznawany za bramę Boga, stolica Babilonii leżąca nad Eufratem w środku północnej części Dolnej Mezopotamii. *Jordan* – jedyna większa i stała rzeka w Palestynie, w Jordanii odbyć się miał chrzest Jezusa. *Syjon* – po sprowadzeniu Arki Przymierza przez Króla Dawida – miejsce pobytu Jahwe, tu miała stać świątynia Salomona;
- b) nazwy powstałe od imion biblijnych: *Aaron* – w Biblii syn Lewiego i starszy brat Mojżesza, współdziałał z Mojżeszem, gdy Bóg spuszczał dziesięć plag na Egipt;
- c) symbole biblijne: *Arka* – statek zbudowany przez Noego dla uchronienia siebie i swojej rodziny oraz zwierząt przed potopem. Forstner pisze o Arce jako symbolu zbawienia Chrystusa. Niewątpliwie Arka jest obrazem zapowiedzi przybywającego. *Przymierze* – w Biblii i teologii przymierzem nazywa się przyrzeczenia, obietnice, uczynione człowiekowi przez Boga w zamian za należne Mu posłuszeństwo i miłość. Symbol ten ściśle związany jest z Arką, kiedy to w przymierzu z Noem Bóg obiecuje mu, że nie spuści więcej na ziemię potopu i ustanawia na niebie tęczę jako znak tego przymierza. *Apokalipsa* – u Żydów i chrześcijan to księga kanoniczna, apokryficzna, zawierająca proroczą wizję wydarzeń towarzyszących końcowi świata, w Biblii Objawienie Św. Jana, który miał je napisać na zesłaniu na wyspie Patmos;
- d) inne nazwy jako symbole religii chrześcijańskiej: *Niebo* – powszechnie łączy się je z siłami nadprzyrodzonymi, jako symbol wyższości, zwierzchnictwa, wlotu duchowego i aspiracji. W religii chrześcijańskiej niebo kojarzone jest z miejscem spotkania z Bogiem po śmierci. W tym miejscu mogą znaleźć się ci, którzy idąc za łaską Boga starają się żyć według Jego przykazań. Niebo jest jednym z trzech zaświatów, do których może dostać się dusza człowieka zmarłego w nagrodę za szlachetne i cnotliwe życie na ziemi. Niebo jest dążeniem każdego chrześcijanina. Jest to kraina pełna radości duchowej oraz wielkiego szczęścia. *Cierni* – kojarzony jest przede wszystkim z cierpieniem Chrystusa. Przed drogą krzyżową na głowę Jezusa założono koronę cierniową, która stała się atrybutem jego wyszydzenia. *Kalwaria* – w Biblii jest to skaliste wzgórze nad Jerozolimą, gdzie został ukrzyżowany Chrystus; Kalwaria nazywana jest także „czaszką”. Wierzącym kojarzy się z cierpieniem Jezusa, który odbył swoją drogę krzyżową, aby w końcu być zabitym na szczycie góry;
- e) nazwy związane z przemijaniem, śmiercią, atrybutami pogrzebowymi. Są to nazwy kojarzone z przygotowaniem do pochówku i samą ceremonią pogrzebową: *Nekrolog* – informacja o śmierci danej osoby w formie artykułu prasowego, infor-

macji radiowej. Dzięki nekrologom bliscy zmarłego mogą podzielić się z innymi informacją o odejściu danej osoby, miejscu i czasie pochówku. *Klepsydra* – pełni tę samą funkcję co nekrolog, zawieszana jest jednak w formie afiszu w miejscu publicznym na zlecenie rodziny zmarłego. *Znicz* – to symbol naszej pamięci o zmarłym. Ogień znajdujący się w zniczu jest symbolem życia. Stawiając na grobach znicze pokazujemy, że nasza pamięć o zmarłych jest ciągle żywa. Wierzy się, że znicz rozświeca świat tym, którzy odeszli. *Orszak* – nazwa pochodzi od ostatniej drogi, jaką rodzina przemierza ze zmarłym, towarzysząc mu w drodze na cmentarz. *Grabarz* – grabarzem nazywana jest osoba zajmująca się pochówkiem zmarłych na cmentarzu. *Ostatnia Posługa* – nazwa nawiązuje do wyrażenia oznaczającego ‘urządzenie pogrzebu, załatwienie wszystkich spraw związanych ze złożeniem zmarłego do grobu’. *Ustronie* – od rzeczownika, który oznacza ‘miejsce ustronne, odludne; pustkowie, ubocze, zacisze, zakątek’;

- f) nazwy w formie zestawień frazeologicznych: *Winda do Nieba, Droga do Nieba, Ku Słońcu, Ku Niebieskim Bramom* – są to nazwy zakładów pogrzebowych, które opisują w sposób metaforyczny moment śmierci i przejścia duszy do innego świata.

Przedstawione powyżej nazwy zakładów pogrzebowych połączone są ze sobą określonym kręgiem semantycznym. Zaczepnięte zostały przede wszystkim z Biblii, odwołują się do miejsc i symboli z Pisma Świętego. Wszystkie nazwy nawiązują do tradycji chrześcijańskiej i wiary w życie wieczne.

Analizując nazwy zakładów pogrzebowych z całej Polski, łatwo zauważyć, że bardzo wiele nazw związanych jest z mitologią, zarówno grecką i rzymską, jak też egipską. Nazwy te kryją w sobie bardzo bogatą wiedzę o świecie mitologicznym, w którym liczne bóstwa pełnią patronat nad określonymi strefami życia, ale także śmierci. Zwracając na to szczególną uwagę, wyodrębniam w klasyfikacji kolejne grupy związane z kulturą starożytnej Grecji, Rzymu oraz Egiptu.

III. Nazwy zaczepnięte z mitologii greckiej:

- a) nazwy nawiązujące do postaci: *Hermes* – syn Zeusa i nimfy Mai. Czczono go jako boga handlu, patrona pasterzy, wynalazców, kupców i złodziei. Hermes był przewodnikiem dusz do Hadesu. *Charon* – podobnie jak Hermes był przewodnikiem dusz zmarłych przez wody Hadesu. Jako przewoźne dla niego wkładano zmarłym w usta mały pieniążek. *Ares* – syn Zeusa i Hery, znany jako bóg wrzawy bitewnej, niszczycielskiej, zażartej wojny, niesyty mordy, gardzący prawem. *Hera* – bogini grecka, córka Kronosa i Rei. Była boginią nieba, opiekunką małżeństw, kobiet w połogu i niemowląt. *Cerber* – pies trzygłowy strzegący bram Hadesu. *Minos* – król i prawodawca Krety, pełnił funkcję sędziego w Hadesie. *Orion* – syn Posejdona i Euryale, olbrzymi i piękny myśliwy o potężnej sile, utożsamiany u Homera z gwiazdozbiorem. *Tanatos* – mitologiczna postać śmierci, przynosi ludziom znużonym życiem ukojenie podobne do „przystani pokoju”, jakim jest grób. *Zeus* – bóg światła dziennego, zjawisk atmosferycznych. Zeus był ojcem bogów i ludzi, obrońcą słabych i krzywdzonych, opiekunem rodziny i państwa, bóg przyjaźni i gościnności;

- b) nazwy nawiązujące do miejsc: *Arkadia* – w starożytnej Grecji górski, lesisty kraj zamieszkały przez ubogich pasterzy. W poezji Wergiliusza Arkadia była krainą prostoty i szczęśliwości. *Styks* – przez Styks Charon przewoził zmarłych; oznaczał świat pozagrobowy.

IV. Nazwy zaczerpnięte z mitologii rzymskiej:

- a) nazwy nawiązujące do postaci: *Concordia* – usposobienie zgody wewnętrznej w państwie i rodzinie, przedstawiana jako dojrzała kobieta z rogami obfitości w jednej ręce i z gałązką oliwną w drugiej;
- b) nazwy nawiązujące do miejsc: *Lete* – rzeka Zapomnienia w Hadesie, napiwszy się z niej wody, dusza zmarłego traciła pamięć o swoim życiu na ziemi.

Wśród mazowieckich nazw zakładów pogrzebowych znalazła się nazwa nawiązująca zarówno do mitologii greckiej, jak i rzymskiej – *Elizjum*, w obu mitologiach oznaczająca krainę wiosny i szczęścia, miejsce pobytu dusz błogosławionych zmarłych. Również w mitologii greckiej i rzymskiej znany był *Feniks* – cudowny ptak, symbol słońca. Przypisywano mu długowieczność, cudowny sposób rodzenia się. Feniks stał się symbolem nieśmiertelności i zmartwychwstania.

V. Nazwy zaczerpnięte z mitologii egipskiej:

- a) nazwy nawiązujące do postaci: *Toth* – w mitologii egipskiej uważany za bóstwo pogrzebowe. *Horus* – nadawano mu cechy boga kosmicznego i uniwersalnego, stał się bogiem nieba, którego jednym okiem było Słońce, a drugim Księżyc. *Anubis* – bóg zmarłych, odprowadzający ich dusze przed sąd, uznawany za opiekuna balsamistów i grobów.

VI. Nazwy powstałe od nazw roślin:

Lilia – symbol czystości, często używany w ikonografii chrześcijańskiej, szczególnie średniowiecznej. Lilię spotykamy często w dłoni Matki Boskiej, trzymaną przez nią pełni funkcję jej atrybutu. Uważa się, że lilia jest kwiatem pogrzebowym, towarzyszącym zmarłemu w jego ostatniej drodze. *Chryzantema* – od rzeczownika *chryzantema*: ‘roślina ozdobna, o różnobarwnych kwiatach różnej wielkości, bardzo często stawiana na grobach, złotokwiat’. *Laur* – nazwa pochodzi od wieloznacznego rzeczownika oznaczającego: 1. ‘drzewko o wiecznie zielonych liściach’; 2. ‘gałązki wawrzynu’; 3. ‘wieniec laurowy, który był symbolem zwycięstwa, nagrodą dla starożytnych Greków i Rzymian’. *Lotos* – od rzeczownika *lotos*: ‘bylina wodna o dużych kwiatach; w krajach Wschodu czczony jako symbol słońca, niewinności i skromności’. *Zieleń* – od rzeczownika oznaczającego: 1. ‘zielone krzewy, drzewa, wszystkie rośliny’, 2. ‘ścięte gałązki drzew i krzewów’ – są to częste ozdoby grobów. *Calla*, *Kalla*, *Calia* – od rzeczownika *kalla*, pisanego także *kalia*, o łacińskiej, botanicznej nazwie *Calla palustris*: ‘trująca roślina o pełzających kłączach, liściach sercowatych i kwiatach zebranych w kolbę otoczona zieloną pochwą, od spodu białą, rosnącą na terenach bagnistych’.

- VII. Nazwy o obcojęzycznym brzmieniu. Jeżeli przyjrzymy się dzisiejszemu nazewnictwu sklepów, biur, spółek, firm, przedsiębiorstw, lokali itd., zauważymy żywiołowe powstawanie obcych nazw własnych. Na ulicach województwa mazowieckiego, oprócz wszystkich wyżej omówionych nazw zakładów pogrze-

bowych, można spotkać również te, utworzone od zapożyczeń z języka angielskiego. Proces tworzenia obcojęzycznych nazw własnych trwa już od dawna. Spowodowane jest to szerzącą się amerykanizacją, której obiektem są przede wszystkim instytucje. Wydaje się, że w tworzeniu tego typu nazw obowiązuje zasada atrakcyjności formy i brzmienia nazwy ze względów czysto komercyjnych. Analizując nazwy zakładów pogrzebowych, okazało się, że moda na anglicyzmy dotknęła nawet tę branżę. W badanym materiale wyodrębniłam następujące nazwy: *Angel* – Anioł, *Heaven* – Niebo, *Funeral* – Pogrzeb, *Paradise* – Raj, *Galaxy* – Galaktyka. Obca struktura tworzy chrematonimy bardziej prestiżowe, budzące większe zainteresowanie u odbiorcy, który wychodzi z założenia, że to, co obce, jest zazwyczaj lepsze.

W artykule objęłam analizą łącznie 88 przykładów nazw zakładów pogrzebowych pochodzących z terenu województwa mazowieckiego, zaczerpniętych z katalogu internetowego „Panorama Firm”. Omówione pod względem semantycznym chrematonimy zostały zakwalifikowane do 7 reprezentacyjnych grup znaczeniowych: I. nazwy związane z nazwiskami właścicieli zakładów pogrzebowych, II. nazwy związane z kulturą chrześcijańską, III. nazwy zaczerpnięte z mitologii greckiej, IV. nazwy zaczerpnięte z mitologii rzymskiej, V. nazwy zaczerpnięte z mitologii egipskiej, VI. nazwy o obcojęzycznym brzmieniu, VII. nazwy powstałe od nazw roślin.

Reasumując analizowany materiał, należy wskazać, że największą popularnością wśród wymienionych grup konotacyjnych cieszą się nazwy powstałe od antroponimów, mające w członie nazwisko, nazwisko i imię lub samo imię właściciela zakładu. Również nazwy zakładów pogrzebowych zaczerpnięte z mitologii są niezwykle popularne. Nawiązują one w większości do nazw bóstw trzymających pieczę nad światem pozagrobowym. Podobnie jest z nazwami wywodzącymi się z terminologii biblijnej, w których czytelne są odwołania do postaci i miejsc z Pisma Świętego i właśnie te nazwy niosą ze sobą silną moc konotacyjną związaną z wiarą w zbawienie i życie wieczne. Najuboższą grupę omawianych chrematonimów stanowią te, utworzone od nazw roślin. W niewielu nazwach daje się zauważyć skłonność do określeń obcojęzycznych, w większości są to zapożyczenia z języka angielskiego o silnej mocy konotacyjnej związanej ze śmiercią, zbawieniem lub nawiązujące do atrybutów pogrzebu – *Heaven*, *Paradise*, *Funeral*, *Angel*, *Galaxy*. Bardzo ciekawym i częstym zabiegiem nazewniczym jest tzw. transonimizacja, tj. przeniesienie obiektu z jednej rzeczywistości na inną, np. *Charon*, *Anubis* – z mitologicznej krainy bogów na zakłady pogrzebowe.

Zebrane nazwy wyrażają wiele emocji: 1. ból, smutek: *Cierni*, *Kalwaria*; 2. nadzieję na zbawienie: *Eden*, *Elizjum*, *Niebo*, *Jeruzalem*; 3. samotność, odosobnienie: *Ustronie*, *Arkadia*; 4. nostalgię: *Orszak*, *Klepsydra*, *Znicz*. Większość nazw wiąże się z wiarą w życie pozagrobowe, zawarta jest w nich wiedza o samej śmierci i wiążąca się z nią nadzieja na lepszy, sprawiedliwy świat. W analizowanym materiale występują także nazwy nacechowane negatywnie, niektóre dość przerażające: *Tanatos*, *Cerber*, *Grabarz*. Pod względem słotwórczym nazwy mazowieckich zakładów pogrzebowych są w większości prymarne, choć występują także w postaci związków składniowych: *Droga do Nieba*, *Winda do Nieba*, *Ostatnia Posługa*, *Ku Słońcu*, *Ku Niebieskim Bramom*.

Motywacje nadawania nazw zakładom pogrzebowym są wielorakie. Coraz częściej spotyka się pomysłowe, nietypowe nazwy, które budzą spore zdziwienie. Usługodawcy na różne sposoby próbują przyciągnąć odbiorców, raz z lepszym, raz z gorszym skutkiem. Oryginalna nazwa ma stać się reklamą firmy, której klient przypisuje cechę wypływającą z konotacji semantycznych nazwy. W czasach rosnącej konkurencji trudno walczyć o uwagę klienta, dlatego ważne jest, aby nazwa firmy była jak najbardziej chwytliwa, opierała się skojarzeniach i budziła zainteresowanie u odbiorcy.

Bibliografia

- APRESJAN, J., 1980. *Semantyka leksykalna. Synonimiczne środki języka*. Wrocław: Zakład Wydawniczy im. Ossolińskich.
- BANDYDA, E., 2007. Od Ozyrysa po Sleep Time. Współczesne tendencje nazewnictwa polskich zakładów pogrzebowych. *Język Polski*, LXXXVIII, 29–36.
- BREZA, E., 1998. Nazwy obiektów i instytucji związanych z nowoczesną cywilizacją (chrematonimy). In: Red. E. Rzetelska-Feleszko. *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*. Warszawa–Kraków: Wydawnictwo Instytutu Języka Polskiego PAN, 343–361.
- BREZA, E., 2005. Nazwy zakładów pogrzebowych w Polsce. In: Red. J. Łobodzińska. *Z najnowszych tendencji w polskim nazewnictwie*. Łask: Oficyna Wydawnicza „Leksem”, 77–81.
- COTTERELL, A., 1993. *Słownik mitów świata*. Łódź: Wydawnictwo Łódzkie.
- DLUGOSZ, K., 2014. Nazwy artykułów spożywczych i napojów utworzone od nazw własnych (na przykładzie Gorzowa). In: Red. K. Długosz. *Z zagadnień nazw własnych (antroponimy, chrematonimy, toponimy, zoonimy)*. Gorzów Wielkopolski: Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Jakuba z Paradyża, 200–208.
- DUBISZ, S. red., 2003. *Uniwersalny słownik języka polskiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- FORSTNER, D., 1990. *Świat symboliki chrześcijańskiej*. Przekł. i oprac. W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński. Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax.
- GALASIŃSCY, A. i D., 1990. Nazwy biur matrymonialnych. *Onomastica*, XXXV, 103–111.
- GALKOWSKI, A., 2013. *Chrematonimy w funkcji kulturowo-użytkowej. Onomastyczne studium porównawcze na materiale polskim, włoskim, francuskim*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- GALKOWSKI, A., 2014. Motywacja w procesie tworzenia chrematonimii marketingowej. *Poznańskie Spotkania Językoznawcze*, 27, 63–72.
- GÓRNOWICZ, H., 1962. Nazwy własne polskich statków i okrętów pełnomorskich. *Rocznik Gdański*, XXI, 307–315.
- HOŁÓWKA, T., 1967. Ekspresja czy komunikatywność? (O nazwach artykułów mydlarsko-perfumeryjnych). *Poradnik Językowy*, 6, 281–186.
- JASIŃSKA, K., 2013. Nazwy własne pociągów. *Język w Kulturze*, 3, 51–59.
- JUAN-EDUARDO, C., 2000. *Słownik symboli*. Kraków: Znak.
- KOPALIŃSKI, W., 1985. *Słownik mitów i tradycji kultury*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza Rytm.
- KOSYL, Cz., 1983. *Forma i funkcja nazw własnych*. Lublin: UMCS.
- MATUSZ, O., 2012. O tendencjach w nowym nazewnictwie łódzkich usługowych firm kosmetycznych. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Linguistica*, 45, 117–128.
- PARZNIIEWSKA, J., 1998. Nazwy zakładów pogrzebowych. *Onomastica*, XXXV, 283–289.
- PONIATOWSKI, Z. red., 1969. *Mały słownik religioznawczy*. Warszawa: Wiedza Powszechna.

SZYMCZAK, M. red., 1978–1981. *Słownik języka polskiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

TRESIDDER, J., 2001. *Słownik symboli. Ilustrowany przewodnik po tradycyjnych wyrażeniach obrazowych, znakach ikonicznych i emblematach*. Łódź: Wydawnictwo RM.

WOŚ, K., 2012. Nazwy aptek w przestrzeni miejskiej Rzeszowa. Analiza semantyczna. *Słowo. Studia językoznawcze*, 3, 181–191.

ПОДОЛЬСКАЯ, Н. В., 1988. *Словарь русской ономастической терминологии*. 2-е изд. Москва: Наука.

Ewa Sikora

Jan Kochanowski University in Kielce, Poland

Research interests: historical and contemporary linguistics, onomastic, anthroponymy, chrematonomia

LANGUAGE AND CULTURAL MOTIVATION OF MAZOWSZE'S FUNERALS CHREMATONIMS

Summary

The aim of the article is the analysis of semantic names of the funeral homes coming from province of Mazowsze. Onomastic material includes 88 names taken from the Internet Directory “Panorama Firm”. Analysed names of the funeral home were classified into 7 main groups of meaning. Out of them the most popular are the names arising from anthroponyms in which the name of the company owner is dominant. Also the names of the funeral homes taken from Greek, Roman and Egyptian mythology are extremely popular. Similar in quantity are the names emanating from biblical terminology, which refer to characters and places from the Bible. Less numerous are the names in English, with a strong connotation to death, salvation, or referring to the attributes of the funeral. The poorest group of names are those created from the names of the plants. A look into the names collected a variety of emotions, including: pain, loneliness, nostalgia. The motivation for naming the funeral companies is manifold. The main aim is to apply the right gimmick in the form of a name that will attract attention.

KEYWORDS: chrematonyms, motivation, connotation, semantic analysis.

Gauta 2016 06 10
Priimta publikuoti 2016 07 01